HUSRÎ KAYREVANÎ (Ali bin Abdülganî)

Kırâat ve Arabî ilimlerde âlim, şâir. Künyesi Ebü'l-Hasen olup ismi Ali bin Abdülganî'dir. Aslen Tunus'taki Kayrevân şehrinden olduğu için Kayrevânî ve Fihri nisbet edildi. Gözleri doğuştan kör olduğu için Darîr, kırâat âlimi olduğu için Mukrî denildi Husrî lakabıyla meşhûr oldu. Doğum târihi bilinmemekle birlikte, 483 (m. 1090) veya daha önceki yıllarda Tanca'da vefât ettiği bildirilmektedir.

Küçük yaşta Kur'ân-ı kerîmi hıfzedip, Arabî ilimler ve kırâat ilmi üzerinde çalışmaya başlayan Ebü'l-Hasen Husri, kırâat ilmini, batı İslâm dünyasındaki ilim merkezi olan Kayrevan'daki âlimlerden öğrendi. Meşhûr yedi kırâat imamının kırâatlerini, Ebû Bekr Atîk bin Ahmed bin İshâk Temimî Kasrî ve Ebû Ali Hasen bin Hasen bin Hamdûn Celûlî Mukrî'den öğrendi. İmâm-ı Nâfi" kırâatini, İbn-i Süfyân'ın talebelerinden olup İbn-i Ahî Abdülhamîd diye tanınan Ebû Abdülazîz bin Muhammed Kübrâ'dan öğrendi. Ebû Bekr Atîk Temîmî'nin huzûrunda, doksan defa Kur'ân-ı kerîmi baştan sona okudu. Zamanında, İmâm-ı Nâfi' kırâatinin temsilcisi oldu. İmâm-ı Nâfi' kırâatini anlatan İkiyüzdokuz beyitlik bir kasîde yazdı. Şiirde şöhreti çok yükseldi. Kayrevan şehrinin 449 (m. 1057) yılında Fatımî ve Hilâlîlerin baskılarıyla harâb olmasından sonra Endülüs'e gitti. Endülüs'teki Emevî devletinin 420 (m. 1029) yıllarına doğru yıkılmasından sonra, bölge bölge "Tavâif-ül-mülük" adı verilen beylikler ortaya çıkmıştı. Ebü'l-Hasen Husri, Endülüs sultanları tarafından memnuniyetle kabûl edildi. İslama hizmet edip, barbar Avrupa askerlerine karşı cihâd eden sultanları öven şiirler yazdı. Onların kahraman askerlerini cihâda teşvik eden kasideler söyledi. Sebte'de bir müddet kalarak burada birçok kimseye Kur'ân-ı kerîm kırâatini öğretti. Lensiye, Dâniye, Malaka, Merye ve Mersiye gibi şehirlere gidip, insanlara kırâat ilmini öğretti. İşbiliyye sultânı ile Tanca'da sohbet edip nasihatlerde bulundu. Daha sonra Tanca'ya yerleşti. Orada da

birçok kimseye Kur’ân-ı kerîm kırâatini öğrettikten sonra vefât etti.

Zamanın zâhidlerindendi. Dünyâya hiç değer vermez, Allahü teâlânın rızâsını kazanmak için çalışdı. Ömrünü Kur’ân-ı kerîm öğrenmek, öğretmek ve ibâdetle geçirdi.

Birçok talebe yetiştirdi. Ebü’l-Kâsım bin Sevvâb, Muhammed bin Ahmed Emevî ve Ebû Dâvûd Süleymân bin Yahyâ Me’afirî meşhûr olan talebeleri arasındadır. Kitapları pekçoktur. Bunlardan, İmâm-ı Nâfi’ kırâatini anlattığı ikiyüzdokuz beyitlik “Kaside fî kırâat-i Nâfi” adındaki eseri meşhûrdur. Tunus’ta Mektebet-ül-Vataniyye’de nüshası mevcûttur. Arkadaşı, İşbiliyye sultânı Mu’temed bin Ubbâd’a ithaf ettiği “Müstahsen-ül-Eş’âr”ını divân şeklinde tertîb eden Ebü’l-Hasen Husrî’nin en geniş eseri, “İktirâh-ül-karîh ve ictirâh-ül-cerîh” adlı ikibinbeşyüzdoksanbir beyitlik divânıdır. Elifbe sırasına göre, her harf için kısa veya uzun bir kasidenin yazılmasından meydana gelen eserin, dörtyüzotuzbeş beyitlik bir de zeyli (ilâvesi) vardır. Bu kitap, Tunus’ta 1963 yılında basılmıştır. “Sehm-üs-sehm” ve “Mu’aşerât” adlı kitaplar da onun eserleri arasındadır.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Terâcim-ül-müellifîn-it-Tunûsiyyîn cild-2, sh. 153

2) Kitâb-üs-sile cild-2, sh. 410

3) Kırâat-i bi-Afrikiyye sh. 358, 360, 361

4) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 385

5) Vefeyât-ül-a’yân cild-3, sh. 331

6) Bugyet-ül-vuât cild-2, sh. 176